

TEFSİR

KONULAR

- Tefsirin Tanımı ve Kur'an-ı Kerim
- Kur'an-ı Kerim'in Yazılması ve Çoğaltılması
- Ayet ve Surenin Tanımı
- Kur'an-ı Kerim'in Özellikleri
- Fîl ve Kâfirûn Sureleri, Tercümeleri
- Nasr ve Nâs Sureleri ve Tercümeleri
- Kur'an-ı Kerim ve Vahiy Şekilleri
- İlk ve Son İnen Ayetler
- Fâtiha Suresinin Tefsiri
- Âyetü'l-Kürsî ve Tercümesi
- Türkçe Kur'an Tercümeleri
- Türkçe Kur'an Tefsirleri
- Kur'an'da Nesih, Yemin, Kıssa ve Tarihî Olaylar
- Bazı Konularla İlgili Ayetler
Örtünme ile İlgili
Zina ile İlgili
Ana-Babaya İtaat ile İlgili
İçki ve Kötü Alışkanlıklar İle İlgili
Faizle İlgili
- Domuz Eti Hakkında Ayet ve Tercümesi

• Tefsirin Tanımı ve Kur'an-ı Kerim

Tefsir: Arapça bir kelime olup, (fesera) kökünden türetilmiştir. Açıklayan, kapalılığı gideren, haber veren, fısıltı yapan anlamındadır.

Terim olarak tefsir, Kur'an-ı Kerim'deki ayetlerin geniş açıklaması manasındadır. Bu anlamda yazılan eserlere "Tefsir", bu eserlerin yazarlarına ise "Müfessir" denir. Bütün ilimlerin kıymeti bahsettiği konularla ölçülür. Tefsir ilmi Kur'an-ı Kerim'i konu aldığı için ilimlerin en üstünü, en kıymetlisidir diyebiliriz.

Hz. Peygamber'in peygamber olarak gönderilmesinin esas gayesi insanlara Kur'an-ı Kerim'i öğretmek ve açıklamaktır.

Âyet-i kerîmede Allah Teâlâ Hazretleri şöyle buyurmaktadır:

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

"Biz insanlara, kendilerine indirilene açıklaman için ve düşünüp anlasınlar diye sana da bu Kur'an'ı indirdik." (Nahl suresi, 44. ayet)

Kur'ân-ı Kerîm, şerefi yüce kitap anlamındadır.

Daha geniş olarak şöyle tanımlayabiliriz: Allah Teâlâ tarafından vahiy meleği Cebrâil (a.s.) aracılığıyla, İslam Peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.)'e indirilen kitaptır.

Zerkâni, Kur'ân'ı şöyle tanımlamıştır: **“Kur'an Hz. Peygamber (s.a.v.)'e vahiy yoluyla gelen mushaflarda yazılan, tevatürle nakledilen ve tilavetiyle ibadet olunan en üstün sözdür.”** Tarihteki tevatür; geniş kalabalıkların yalan söylememek üzere Kur'ân'ı kuşaktan kuşağa aktarması demektir.

Kur'ân-ı Kerîm Fâtîha suresi ile başlar, Nâs suresi ile biter. Yaklaşık 23 sene içinde Peygamberimiz (s.a.v.)'e gelmiştir. Yüce kitabımıza “Kur'an” denmesinin sebebi, çok okunan kitap, birbirine bitişik sayfalardan oluşan kitap anlamına geldiği içindir.

Tefsir Usûlü

Herkes Kur'ân-ı Kerîm'i tefsir edemez. Tefsir yapmanın bir usul ve kuralı vardır. Bu usullerin başında yeterli ilime sahip olmak gelmektedir.

Her şeyden önce Arapça ve Arapça dil bilgisine ait olan sarf, nahiv, bedî, beyan, meani gibi ilimler bilinmelidir. Buna ek olarak, İslam akaidi, hadis ve hadis ilimleri, geçmiş müfessirlerin görüşleri, nâsîh ve mensuh gibi konuların da çok iyi bilinmesi gerekmektedir. Hangi konuda nasıl tefsir yapılacağını belirten kurallara Tefsir Usulü denilir.

Kur'an meallerinden hüküm çıkarmak mümkün olmaz.

Kur'an'ın Diğer İsimleri

- a) El-Kitâb
- b) El-Furkân (Hak ile batılı ayıran kitap)
- c) El-Hüda (İnsanları hidayete kavuşturan)
- d) Ez-Zikr (Sürekli okunan, insana Allah'ı hatırlatan)
- e) Eş-Şifa (İnsanlara şifa veren) v.s.

Kısaca Kur'ân-ı Kerîm, **“Kelâmullah”** (Allah'ın sözü), **“Hablullah”** (Allah'ın insanları bataklıktan kurtaran sağlam ipi) anlamına gelir.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) Kur'ân-ı Kerîm'i bize tanıtırken şöyle buyurmuşlardır: **“İki kişiye hayranlık duyulur; Birisi Allah'ın kendisine Kur'an'ı ihsan edip de onu gece gündüz okuyan, diğeri de Allah'ın kendine verdiği malı Allah yolunda gece gündüz harcayandır.”** (Buhârî)

“Kur’an’ı okuyunuz, çünkü Kur’an kıyamet gününde O’nu okuyanlara şefaah edecektir.” (Müslim)

“İlim isterseniz Kur’ân-ı Kerîm okuyun. Çünkü öncekilerin ve sonrakilerin ilmi Kur’an’dadır.” (İmam Gazzâlî)

“Sizin en hayırlınız Kur’an’ı öğrenen ve öğreteninizdir.” (Buhârî, Fezâilü'l-Kur’ân, 21)

• Kur’an’ın Yazılması ve Çoğaltılması

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) vahiy yoluyla kendisine inen ayetleri çevresindeki müminlere ve diğer insalara duyurur, sahabelerden bir çoğu onu ezberleyip başkasına aktarırken, bir kısmı da görevli vahiy kâtibi olarak inen ayetleri yazarak saklardı.

Vahiy kâtipleri iki nüsha olarak yazdıkları ayetin birini Peygamber Mescidi’ne bırakıp, diğerini de kendi evlerine götürüyorlardı. O günkü şartlarda şimdiki gibi yazıdaki kolaylığı sağlayan teknikler yoktu. Yazı için geniş hurma kabukları, tahta parçaları, ceylan derileri, yassı taşlar ve papirus kâğıtları kullanılırdı.

Zor şartlarda saklanıp, korunan Kur’ân-ı Kerîm ayetleri Peygamberimiz’in sağlığında bir kitap hâline getirilmemişti. Çünkü her an yeni bir vahiy gelebilirdi. Peygamberimiz’in vefatından sonra birinci Halife Hz. Ebû Bekir döneminde çok sayıda hafızın şehit olması nedeniyle Hz. Ömer’in de teklif ve desteğiyle Kur’an’ın bir kitap hâline getirilmesi kararlaştırıldı. Sahabenin âlimlerinden **Zeyd bin Sâbit** başkanlığında toplanan ilim heyeti her bir ayeti iki şahit huzurunda dinleyerek vahiyyle belirlenen sırasına uygun tertiple ayetler kitap hâline getirildi. Bu arada Huzeyfe b. Yemân’ın okuduğu Tevbe suresinin son iki ayeti kendisinin iki şahit yerine geçtiğini gösteren hadîs-i şerife dayanarak kabul edildi. Çok ince elenip sık dokunarak titizlikle Kur’ân-ı Kerîm kitap hâline dönüştürüldü.

Kur’ân-ı Kerîm Hz. Ebû Bekir döneminde saklandı ve sonra Hz. Ömer’e teslim edildi. Hz. Ömer vefat ederken Kur’an’ı Kerîm’i kızı müminlerin annesi Hz. Hafsa (r.a.)’ya emanet etmişti. Üçüncü Halife Hz. Osman döneminde Kur’ân-ı Kerîm 8 nüsha çoğaltılarak İslam dünyasının önemli kültür merkezlerine, Mısır, Bahreyn, Şam, Yemen, Kûfe, Mekke, Medine gibi yörelere gönderilmiştir. Bugün elimizdeki Kur’an işte o kitabın çoğaltılarak kelimesi kelimesine, harfi harfine, hiç değiştirilmeden bize ulaştırılan kitaptır.

• Ayet ve Surenin Tanımı

Ayet: Kelime olarak; alamet, işaret anlamına gelen ayet, terim olarak ise surelerdeki bir ya da birkaç cümleden oluşan kısa bölümdür. “Elif lâm mîm” bir ayet olduğu gibi tek kelimededen oluşan Rahmân suresi 64. ayet de bir kelimededen oluşan bir ayettir. Ne var ki, uzunlukları değişen ayetler arasında Bakara suresinin 282. ayeti tam bir sayfa sürmektedir.

Sevgili Peygamberimiz’e inen ayetin Kur’an’da hangi sure ve hangi ayetin arkasına kaydedileceğini Cebrâil (a.s.) işaret etmiştir. Kur’an’daki sure ve ayetlerin tertibi, sıralanışı vahye dayanmaktadır.

Sure: Sözlükte rütbe, şeref, mevki anlamına gelen sure, terim olarak ise küçük ya da büyük, Kur’an’daki her müstakil bölümdür. Kur’ân-ı Kerîm’de her bölüm besmele ile başlar. Sure başındaki besmelelerin her biri ayet sayılmıştır. Ancak Tevbe suresinin başında besmele yoktur.

Kutsal kitabımız Kur’ân-ı Kerîm’de 114 sure vardır. En başta Fâtiha suresi, sonda ise Nâs suresi bulunmaktadır. Bir satırlık sure (Kevser ve İhlâs) olduğu gibi 48 sayfalık sure de (Bakara suresi) vardır.

Bir adı olan sureler olduğu gibi birden fazla adı olan sureler de vardır. Fâtiha suresinin birden fazla adı vardır. Fâtiha, Ümmü’l-Kitâb ve Sûretü’l-Hamd gibi.

Felak ve Nâs surelerinin ikisine birden “**Muavvizeteyn suresi**” denir.

Sure ve ayetler indikleri yer ve zamana göre şu isimleri de alırlar:

Mekkî: Mekke döneminde inen surelere “**Mekkî sureler**” denir.

Medenî: Medine döneminde inen surelere “**Medenî sureler**” denir. Bunlar hicretten sonra inmiştir.

• Kur'ân-ı Kerîm ve Özellikleri

Kur'ân-ı Kerîm'in özellikleri şunlardır:

1. Arapça olması.
2. Cebrâil (a.s.) aracılığıyla Hz. Muhammed (s.a.v.)'e indirilmiş olması.
3. Tevatür yolu ile bize kadar ulaşmış olması. Yani, yalan söylemek üzere bir araya gelmesi düşünülemeyen toplulukların, "Bu Kur'an'dır" diye kuşaktan kuşağa aktarması.
4. Sözleri ve manası ile mucize olması. Yani, sözlerin güzelliği ile manasının eşsizliği ve derinliğinin sonsuz olması.

Yukarıdaki maddelerden anlaşıldığına göre Arapça olmayan kitap Kur'an'ın tercümesi de olsa asla Kur'an değildir.

Kur'ân-ı Kerîm aşağıdaki konuları içine alır:

1. İman ile ilgili konular.
2. İlimle ilgili konular. Bazen insanların dikkatini gökler âlemine, bazen kendi biyolojik yapısına, bazen tohuma hayat veren toprağa, bazen de yağmuru yağdıran bulutlara, denizlere, insan zihnine merak konusu olan her şeye bizi yöneltir.
3. Hz. Âdem (a.s.), Nûh (a.s.), İbrâhim (a.s.), Mûsâ (a.s.), Yahyâ (a.s.), Şuayb (a.s.), Yûsuf (a.s.) gibi peygamberlerden, Firavun, Nemrut, Ad , Semud ve İsrâiloğulları gibi kavimlerden bahseder.
4. İbadetlerden (namaz, oruç, zekât, hac gibi) bahseder.
5. Ahlaki davranışlardan, yani, kişi ve toplum yapısına yararlı veya zararlı, iyi ya da kötü olan söz ve hareketlerden bahseder.
6. Cihaddan, yani yeryüzünde hakkı hâkim kılma ve adaleti sağlama mücadelesinin öneminden, insanların iyiye ve güzele yöneltilmesi, Rabbi'ni tanıyıp O'na kulluk etmeleri için çalışmaktan bahseder.
7. Muâmelâtan, yani insanların birbirleriyle olan sosyal ilişkilerinden, evlenme, boşanma, miras, alışveriş gibi toplum düzenini bozanlara verilecek ceza, kısas, uyarı vs. yaptırımlardan bahseder.

Yukarıda anlaşıldığı üzere Kur'ân-ı Kerîm, kısa ve özlü bir şekilde her konudan bahseder. Çünkü âyet-i kerîmede:

وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ

"Yaş ve kuru ne varsa apaçık kitapta (Kur'an) mevcuttur." buyurulmaktadır.

(En'âm suresi, 59. ayet)

• Fîl ve Kâfirûn Sureleri, Tercümelere

Fîl Suresi:

Fîl olayından söz ettiği için bu adı almıştır. Mekke'de Kâfirûn suresinden sonra inmiştir. 5 ayettir.

Fîl olayı şöyle meydana gelmiştir: Yemen'deki Habeşistan valisi Ebrehe, Sana'da bir kilise yapıp burayı Kâbe gibi kutsal hâle getirmek ve hacıları buraya çekmek istedi. Buna muvaffak olamayan Ebrehe kızarak, Kâbe'yi yıkmaya and içti. O devrin tankları durumunda olan fillerle ve ordusuyla yola çıktı. Kendisinin de Mahmud adlı bir fili olduğundan bunlara Ashâbü'l-fîl (fil sahipleri) denmiştir. Ebrehe, Kâbe'yi yıkmak üzere ordusunu harekete geçirince, filler Kâbe'ye hücum etmediler. Tam bu saldırısı esnasında Allah, Ebâbil kuşlarını göndererek bu orduyu helak etmiştir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ۝^ط
أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ۝^ص وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۝^ح
تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ۝^ح فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ ۝^ص

“Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

1. Görmedin mi, Rabbin fil sahiplerine ne yaptı?
2. Onların tuzaklarını boşa çıkarmadı mı?
3. Üzerlerine sürü sürü kuşlar gönderdi.
4. Onlara çamurdan sertleşmiş taşlar atıyorlardı.
5. Nihayet onları (böcek tarafından) yenilmiş ekin yaprağı gibi yaptı.”

Kâfirûn Suresi

Kâfirlere hitap ile başladığından bu adı almıştır. Mekke’de Mâûn suresinden sonra inmiştir. Altı ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ۙ ۱ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ۙ ۲
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ۚ ۳ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ ۙ ۴
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ۙ ۵ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ۖ ۶

“Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla

1. De ki: Ey kâfirler!
2. Ben sizin tapmakta olduklarınıza tapmam.
3. Siz de benim taptığıma tapmıyorsunuz.
4. Ben de sizin taptıklarınıza asla tapacak değilim.
5. Evet, siz de benim taptığıma tapıyor değilsiniz.
6. Sizin dininiz size, benim dinim banadır.”

• Nasr ve Nâs Sureleri ve Tercümeleri

Nasr Suresi

Nasr, yardım demektir. Allah’ın yardımını anlattığından bu adı almıştır. Abdullah ibn Ömer bu surenin Veda haccında indiğini ve bu sure indikten sonra Hz. Peygamber (s.a.v.)’in 80 gün kadar daha yaşadığını söyler. Bu sure bütün hâlinde inen surelerin sonuncusudur. Tevbe suresinden sonra nazil olmuştur. Üç ayettir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ۖ (١) وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ۗ (٢)
فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ ۗ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا (٣)

“Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla

1. Allah’ın yardımı ve fetih geldiği,
2. Ve insanların dalga dalga Allah’ın dinine girdiklerini gördüğün zaman
3. Rabbini överek tespih et, O’ndan mağfiret dile. Çünkü O tövbeleri kabul edendir.”

Nâs Suresi

Ayetlerin sonu “nâs”la bittiğinden bu adı almıştır. Felâk suresinden sonra nazil olmuştur. Altı ayettir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۖ (١) مَلِكِ النَّاسِ ۖ (٢) إِلَهِ النَّاسِ ۖ (٣)
مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۖ (٤) الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۖ (٥)
مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ (٦)

“Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla

1. De ki: Sığınırım ben insanların Rabbi’ne.
2. İnsanların Melikine.
3. İnsanların Rabbine.
4. (İnsanlara kötü şeyler fısıldayan) o sinsi vesvesecinin şerrinden.
5. O ki, insanların göğüslerine (kötü düşünceler) fısıldar.
6. Gerek cinlerden, gerek insanlardan (olan bütün vesvesecilerin şerrinden Allah’a sığınırım).”

• Kur'ân-ı Kerîm ve Vahiy Şekilleri

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) 40 yaşındayken peygamber olmuştur. Peygamberimiz, miladi 610 yılında, o senenin ramazan ayı, Kadir Gecesi'nde Mekk'e'deki Nur dağında bulunan Hira mağarasında inziva hâlinde ibadet ederken, Cebrâil (a.s.) vahiy yoluyla Kur'an'dan ilk ayetleri getirmiştir. Üç yıllık fetret (ara verme) döneminden sonra ihtiyaca göre ayetler inmeye devam etmiştir. Kur'ân-ı Kerîm yaklaşık 23 yılda tamamlanmıştır. Ayetler vahiy yoluyla gelmiştir. Şimdi vahiy ve geliş şekillerini tanıyalım.

Vahiy: Mektup yazma, fısıltı ve işaret anlamına gelirse de terim olarak vahiy: "Allah Teâlâ'nın dilediği hükümleri, sırları, hakikatleri peygamberlerine hususi yollarla bildirmesidir." Peygamberimiz'e vahiy şu yollarla gelmiştir:

1. Sadık rüyalar: Peygamberimiz'e İslam'ın ilk yıllarında gelen vahiy bu şekilde olmuştur. Peygamberimiz, olacak olayları sabahın aydınlığı gibi görürdü.

2. Kalbe ilham: Cenâb-ı Hakk'ın dilediği şeyleri vasıtasız olarak seri bir surette Peygamberimiz'in kalbine ilham etmesi.

3. Melek aracılığıyla vahiy gelirdi. Bu da iki şekilde olurdu:

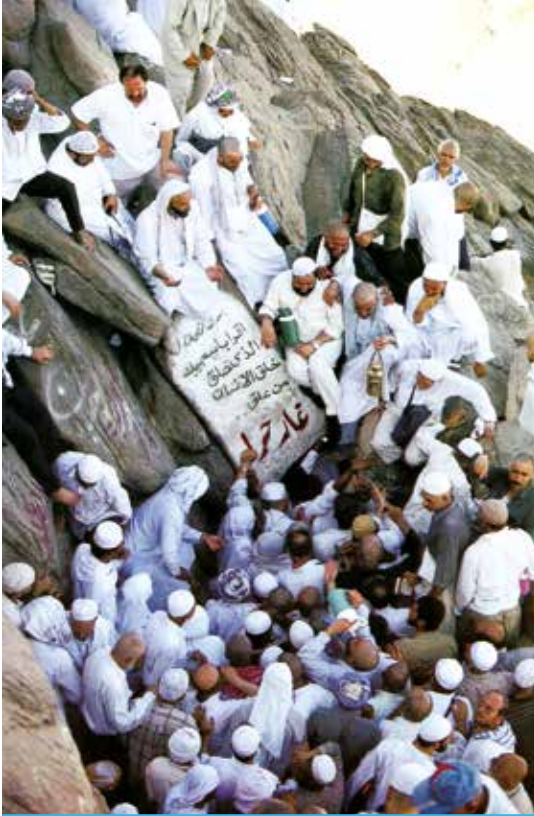
a- Vahiy meleği Cebrâil (a.s.) kendi asıl görüntüsüyle gelirdi. Bu iki defa olmuştur. İlk ayetlerin inmesinde ve Miraç Gecesi'nde

b- Cebrâil (a.s.) insan suretinde, özellikle sahabeden "Dihye" suretinde gelirdi.

4. Çıngırak sesine benzer bir şekilde gelirdi: Bu Peygamberimiz (s.a.v.)'i en çok yorgun düşüren geniş şekli idi.

5. Vasıtasız gelirdi: Allah Teâlâ doğrudan Peygamber'e hitap ederdi. Peygamber Efendimiz, bu tür vahye Miraç Gecesi'nde mazhar olmuştur.

6. Perde arkasından bir ses işitilmesi şeklinde gelmesi.

Hira mağarasının girişi

• İlk ve Son İnen Ayetler

Kur'ân-ı Kerîm'de ilk inen ayetler Alak suresinin 1-5. ayetleridir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِیْ خَلَقَ ۚ ﴿١﴾ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۚ ﴿٢﴾
اِقْرَأْ وَرَبُّكَ الْاَكْرَمُ ۙ ﴿٣﴾ الَّذِیْ عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۙ ﴿٤﴾
عَلَّمَ الْاِنْسَانَ مَا لَمْ یَعْلَمْ ۙ ﴿٥﴾

“Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla

- 1- Yaratan Rabbinin adıyla oku.
- 2- O insanı bir kan pıhtısından yarattı.
- 3- Oku ki, Rabbinin kerem sahibidir.
- 4- İnsana bilmediğini,
- 5- Kalemle öğretendir.”

Son inen âyet-i kerîme hususunda değişik görüşler olmakla beraber kabul edilen görüş Mâide suresinin 3. âyet-i kerîmesidir. Ayetin bir bölümü şöyledir:

اَلْیَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِیْنَكُمْ وَاَتَمَمْتُ عَلَیْكُمْ نِعْمَتِیْ
وَرَضِیْتُ لَكُمْ الْاِسْلَامَ دِیْنًا

“Bugün dininizi kemale erdirdim. Nimetlerimi üzerinize tamamladım. Din olarak sizin için İslam’dan razı oldum.”

Bu ayet Veda haccında, Arafat’da, vakfe esnasında nazil olmuştur. Bundan 80 gün kadar sonra da Peygamberimiz vefat etmiştir. Ayeti duyunca Hz. Ömer ve Hz. Ebû Bekir de, Peygamberimiz’den ayrılma zamanı geldi diye çok üzölmüşlerdi.

• Fâtiha Suresinin Tefsiri

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ② الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ③
مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ④ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ⑤
إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ⑥ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ⑦
غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ⑦

1- Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. 2. Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur. 3. O, Rahman ve Rahîm'dir. 4. Ceza gününün sahibidir. 5. Ancak sana ibadet eder ve yalnız senden yardım bekleriz. 6. Bize doğru yolu göster. 7. Kendilerine nimet verdiğin kimselerin yolunu. Gazabına uğrayanların ve sapık olanların yolunu değil.

• Fâtiha Suresinde Geçen Bazı Deyimler

Hamd: Güzel bir hâlden, nimetten dolayı saygı göstermek niyetiyle şükür ve senâda bulunmaktır. Yüce Allah her şeyi yaratan, yaşatan ve terbiye eden âlemlerin Rabbi olduğu için, bütün varlıkların hamdü senâsına müstehaktır.

Allah: Yüce Allah'a mahsus bütün kemal sıfatlarını ifade eden özel bir isimdir. Hiç kimseye bu isim verilemez. Çoğul olarak da kullanılan ve Kur'an menşeli olmayan "Tanrı" ismi gibi isimler "Allah" isminin yerine kullanılamaz. Allah lafzının çoğulu yoktur.

Rab: Mâlik, efendi, ıslah eden manalarına geldiği gibi, bütün kâinatın yaratıcısı, terbiye eden manalarını da ihtiva eden Allah demektir.

Rahman: Bütün varlıkları yaratan, yaşatan, nimetlere kavuşturan zat demektir. Dünyada iman eden etmeyen herkesi ve her varlığı kapsamaktadır.

Rahîm: Mümin kulları hakkında bol ihsanlarda bulunan ve ahirette yalnız müminleri esirgeyen demektir. Yüce Allah'ın isimlerindedir.

Âlemîn: Cenâb-ı Hakk'ın varlığına, birliğine delalet ve şehadet eden, O'nu

bilip tastik etmeye vesile olan bütün varlıklardan ibarettir ki, her birine bir âlem denir. Hayvanlar âlemi, bitkiler âlemi, ruhlar âlemi, evrendeki her şey...

Yevmiddîn: Hesap günü, ceza günü, ahiret günü, korku ve dehşet âlemi demektir. Herkesin dünyada yaptığı için karşılığını göreceği ahiret günüdür.

İbadet: Allah'ın emrine tam anlamıyla boyun eğmek, itaat etmek, kulluk ve ibadet etmek anlamlarına gelmektedir.

Hidayet: İnsanı mutluluğa kavuşturacak olan bir şeye delalet ve yardım etmektir.

Dalalet: Helâk olmak, kaybolmak, doğru yoldan çıkmak demektir.

• Ayetü'l-Kürsî ve Tercümesi

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ
لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ
يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ
وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا
وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

“Allah ki; O’ndan başka ilah yoktur. Daima diri ve yarattıklarını koruyup yöneticidir. Kendisini ne bir uyuklama, ne de uyku tutmaz. Göklerde ve yerde olanların hepsi O’nundur. O’nun izni olmadan kendisinin katında kim şefaate edebilir? Onların önlerinde ve arkalarında olanı bilir. O’nun ilminden ancak kendisinin dilediği kadarından başka bir şey kavrayamazlar. O’nun kürsüsü, gökleri ve yeri kaplamıştır. Onları koruyup gözetmek kendisine ağır gelmez. O yücedir, büyüktür.” (Bakara suresi, 255. ayet)

• Türkçe Kur'an Tercümeleri

Kur'an-ı Kerim'in Arapça'dan bir başka dile çevirisine Meal denir. Mealler Kur'an-ı Kerim'in yerini tutmasa da fikir vermesi bakımından önemlidir. İlk Kur'an meali Oğuz lehçesi ile yazılmıştır. Yazan Şirazlı Hacı Devlet Şah Oğlu Mehmet'tir. Eski Türkçe yazılan değişik eserlere ilaveten Türkiye'de yazılan günümüz Türkçesiyle Kur'an meallerinden bazıları şunlardır.

1. İzmirli İsmâil Hakkı: "Meâl-i Kur'an"
2. Hasan Basri Çantay: "Kur'an-ı Kerim ve Meâli Kerim"
3. Ali Fikri Yavuz: "Kur'an-ı Kerim ve Meâli"

• Türkçe Kur'an Tefsirleri

Günümüz Türkçesiyle yayımlanan Kur'an-ı Kerim tefsirlerinden bazıları şunlardır:

1. Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır: Hak Dini Kur'an Dili
2. Konyalı Mehmet Vehbi Efendi: Hülasatü'l-Beyan Fi Tefsiri'l-Kur'an
3. Ömer Nasuhi Bilmen: Kur'an-ı Kerim Tefsiri
4. Mahmut Toptaş: Şifa Tefsiri
5. Prof. Seyyid Kutup (Tercüme): Fi Zilali'l-Kur'an

• Kur'an'da Nesih, Yemin, Kıssa ve Tarihî Olaylar

Nesih: Kur'an-ı Kerim'in nüzulu sırasında, önceki bir hükmün sonra gelen ayetlerle değişmesi demektir.

Değişen şartlara göre önceki hükmün yerine yeni hüküm gelmiştir. Değiştirilen hükme mensuh (yeni gelen), hüküm ifade eden ayete nâsih denir. Nesih sadece ahkamda olmuştur. Haber, iman v.b. konularda nesih olmamıştır. İçkinin önceden serbest oluşu ve daha sonra yasaklanması gibi.

Mekke'deki zor şartlarla, Medine'de gelişen farklı ortam, neshin olmasını gayet normal konuma getirmektedir. Allah'a göre, bu değişim değil, kulların ihtiyaç ve kabiliyetlerine göre emirlerini tedricen bildirmesidir.

Yemin: Allah Teâlâ'nın bir uyarıyı yaparken Kur'an'da yemin etmesi olayıdır. Kıyamet gününe andolsun şeklinde Kur'an'da yeminler vardır. Bu yeminler Arapçanın konuşulmasında alışılan adet devamına, konunun önemini ifade gibi hikmetlere binaen kullanılmıştır. Ayrıca yemin Kur'an'ın hak kitap olduğunu, Peygamberimiz'in hak peygamber olduğunu, müjdelenen cennetin ve korkutulan cehennemin hak olduğunu ifade için kullanılmıştır.

Kıssa ve Tarihî Olaylar: Kur'ân-ı Kerîm geçmiş peygamberler ve dönemlerde yaşanan ibretli olayları bize aktarmaktadır. Bu kıssalarla Hz. Peygamber (s.a.v.)'in davasının hak olduğunu ifade, Peygamberimiz (s.a.v.)'i teselli amacı, her peygamberin aynı dini insanlara ulaştırdığı, aynı sıkıntıları yaşadıkları anlatılmak istenmekte, sabredenlerin zor da olsa başarıya ulaştığı ifade edilmektedir. Yâkub Peygamber (a.s.) ve oğullarının kardeşleri Yûsuf'la aralarında geçen olaylar, Mûsâ (a.s.) ve Firavun'la aralarından geçen olaylar gibi.

• Bazı Konularla İlgili Ayetler

Örtünme ile İlgili Ayetler

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ
عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ

“Ey Peygamber! Hanımlarına, kızlarına ve müminlerin kadınlarına dış elbiselerinden üstlerine giymelerini söyle. Bu onların tanınıp, eza edilmemelerine uygundur. Allah çok yarlıgayıdır. Çok esirgeyicidir.” (Ahzâb suresi, 59. ayet)

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَعْضُوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٣٠﴾ وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣١﴾

“Mümin erkeklere söyle: Gözlerini (harama bakmaktan) sakınsınlar. Irzlarını korusunlar. Bu, onların arınmasını daha iyi sağlar. Hiç şüphesiz Allah, onların yaptıklarından haberdardır. Mümin kadınlara da söyle! Gözlerini (harama bakmaktan) sakınsınlar. Irzlarını korusunlar. Zinetlerini açmasınlar. Bunlardan görünen kısmı müstesna. Başörtülerini yakalarının üstünü kapayacak surette koysunlar. Ziyet mahallerini kendi kocalarından, yahut babalarından, yahut kocalarının babalarından, yahut kendi oğullarından, yahut kocalarının oğullarından, yahut kendi biraderlerinden, yahut kendi biraderlerinin oğullarından, yahut kızkardeşlerinin oğullarından, yahut kendi kadınlarından, yahut kölelerden, yahut erkeklerden yana ihtiyacı olmayan hizmetçilerden, yahut çocuklardan başkasına göstermesinler. Bilinsin diye ayaklarını da vurmasınlar. Hepiniz Allah’a tövbe edin ki, kurtulasınız.” (Nûr suresi, 30-31. ayetler)

Zina ile İlgili Ayet

وَلَا تَقْرَبُوا الزَّانِيَةَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا

“Zinaya yaklaşmayın. Çünkü o şüphesiz bir hayasızlıktır. Kötü bir yoldur.”

(İsrâ suresi, 32. ayet)

Ana-babaya İtaat ile İlgili Ayetler

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا آيَاهُ وَيَالِ الْوَالِدِينَ إِحْسَانًا ۗ إِنَّمَا يُبَلِّغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آفٌ وَلَا تُنْهَرُهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا،
وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا

“Rabbin; ‘Kendinden başkasına kulluk etmeyin. Ana-babaya iyi muamele edin!’ diye hükmetti. Eğer onlardan biri veya her ikisi senin nezdinde ihtiyarlığa ererse onlara öf bile deme, onları azarlama, onlara çok güzel ve tatlı söz söyle. Onlara acıyarak tevazu kanadını indir ve “Ya Rab! Onlar beni çocukken nasıl terbiye ettilerse Sen de kendilerini öylece esirge”. (İsrâ suresi, 23-24. ayetler)

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَالَهُ
فِي عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ

“Biz insana ana ve babasını tavsiye ettik. Onun anası kendisini zahmet üstüne zahmetle taşımıştır. Sütten ayrılması da iki yıl sürmüştür. ‘Bana ve ana babana şükret, dönüşün ancak Banadır.’ dedik.” (Lokmân suresi, 14. ayet)

İçki ve Kötü Alışkanlıklarla İlgili Ayet

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ
الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ، إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ
وَالْبُغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيُصَدِّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ
فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ

“Ey iman edenler! İçki, kumar, tapmaya mahsus dikili taşlar, fal okları ancak şeytanın amelinden birer murdardır. Onun için bundan kaçın ki, muradınıza eresiniz. Şeytan içkide ve kumarda ancak aranızda düşmanlık ve kin düşürmek, sizi Allah’ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık siz, hepimiz vazgeçtiniz değil mi?” (Mâide suresi, 90-91. ayetler)

Faizle İlgili Ayet

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ط ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا ط فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ ط وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ ط وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

“Faiz yiyenler, kendilerini şeytan çarpmış birer mecnundan başka bir hâlde kabirlerinden kalkmazlar. Böyle olması da onların: ‘Alım satımda ancak riba gibidir.’ demelerindedir. Hâlbuki Allah alışverişi helal, ribayı (faizi) haram kılmıştır. Bundan böyle kim Rabbinden kendisine bir öğüt gelip de faizden vazgeçerse geçmişine ona ve işi (hakkındaki hüküm) de Allah’a aittir. Kim de tekrar faize geri dönerse onlar o ateşin yaranıcıları ki; orada onlar ebedî kalıcıdırlar.” (Bakara suresi, 275. ayet)

Domuz Etinin Haramlığı ile İlgili Ayetler

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ بِهِ لِغَيْرِ اللَّهِ ط فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ ط إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

“O size ölüyü (murdar hayvanı), kanı, domuzu, bir de Allah’tan başkası için kesileni katıyyen haram kıldı. Fakat kim bunlardan yemeye mecbur kalırsa, kimseye saldırmamak, haddi aşmamak suretiyle onun üzerine günah yoktur. Şüphesiz ki, Allah çok bağışlayıcıdır, esirgeyicidir.” (Bakara suresi, 173. ayet)

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْفُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ط ذَلِكَمْ فِسْقٌ ط الْيَوْمَ يَسِّرُ اللَّهُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ ط الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا ط

“Ölü, kan, domuz eti, Allah’tan başkası adına boğazlanan (henüz canı üzerinde iken yetiştirip) kestikleriniz müstesna olmak üzere boğulmuş, vurulmuş, yukarıdan yuvarlanmış, süsülmüş, canavar yırtmış olup da ölenler, dikili taşlar üzerinde (onlar adına) boğazlanan (hayvanlar), fal oklarıyla kısmet (ve hüküm) aramanız üzerinize haram edilmiştir. (Bütün) bunlar yoldan çıkmıştır. Bugün kâfirler dininizden umutlarını kestiler. Artık onlardan korkmayın. Benden korkun. Bugün sizin dininizi kemale erdirdim. Üzerinizdeki nimeti tamamladım ve size din olarak Müslümanlığı (verip, ondan) hoşnut oldum.” (Mâide suresi, 3. ayet)

SORULAR

1. Tefsir ve müfessir kelimelerinin anlamlarını yazınız.
2. Kur’ân-ı Kerîm’i tarif ediniz?
3. Kutsal kitaplar nelerdir, yazınız.
- 4- Ayeti tarif ederek Kur’an’daki sure sayısını belirtiniz.
- 5- Sure nedir? Tanımlayınız.
- 6- Kur’ân-ı Kerîm’in konuları nelerdir? Yazınız.
- 7- Kur’an’ın özelliklerini yazınız.
- 8- Tevatür ne demektir?
- 9- Fîl suresinin tercümesini yazınız.
10. Peygamberimiz kaç yaşındayken, hangi yılda peygamber olmuştur?
11. Kur’ân-ı Kerîm kaç yılda Peygamberimiz’e indirilmiştir ?
12. Vahyi tanımlayınız.
13. Vahyin geliş şekillerini kısaca yazınız.
14. İlk inen ayetler hangi ayetlerdir?
15. Son inen ayetin tercümesini yazınız.
16. Rahman ne demektir?
17. “Hak Dini, Kur’an Dili” adlı tefsiri yazan kimdir?